

สารบัญ

บทนำ

พระราชกรณียกิจกอปรด้วยพระปรีชาสามารถ และพระวิริยะอุตสาหะล้วนก่อให้เกิดคุณูปการ กับประชาชนที่อยู่บนผืนแผ่นดินไทย

๑

ส่วนที่ ๑ พระราชปณิธานเพื่อแผ่นดินไทย

เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไปในหมู่ชนชาวไทยและชาวต่างประเทศว่า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชกรณียกิจ มากมายหลายด้าน จึงได้ถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ และถวายพระราชสมัญญาต่างๆ กันไป อาทิเช่น “พระแม่เจ้าของชาวไทย” “พระคู่บารมี” “พระราชินีของแผ่นดิน” “สมเด็จพระครูของปวงชน” เป็นต้น

๘

ส่วนที่ ๒ น้ำพระราชหฤทัยสู่งานพัฒนา

ในมหามงคลสมัยวันเฉลิมพระชนมพรรษา ประชาชนชาวไทยพร้อมใจกันถวายพระพรถวายความจงรักภักดี แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐของปวงชนชาวไทย

๓๔

✿ พระแม่ของแผ่นดิน

๓๗

✿ ดุจสายใยแห่งแผ่นดิน

๔๙

ACC NO.

DATE RECEIVED

CALL NO. 383 1611 9587

- ✿ ขาดทุนของฉันทคือกำไรของแผ่นดิน ๗๙
- ✿ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ๑๐๑
กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
- ✿ พระปรีชาเลิศล้ำนำการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ ๑๒๑
- ✿ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ๑๔๑
กับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ส่วนที่ ๓ สืบสานงานพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑๖๒

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา “ความยากจนหรือความด้อยโอกาส” ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดระหว่าง “คน” กับ “พื้นที่” และ “การประกอบอาชีพ” โดยแนวทางในการแก้ไขปัญหาในแต่ละพื้นที่ ซึ่งหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินงานสนองพระราชดำรินั้น จะสะท้อนแนวพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาในรูปแบบของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในลักษณะต่างๆ ที่มุ่งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ สภาพพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน แต่มีหลักการเดียวกันคือ มุ่งส่งเสริมหรือสนับสนุนการแก้ไขปัญหาของประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและข้อเท็จจริงในพื้นที่ โดยมีเป้าหมาย สุดท้ายคือให้ราษฎรมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พึ่งพาตนเองได้

- ✿ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาอาชีพ ๑๖๕
- ✿ การอนุรักษ์และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ๑๙๗
- ✿ การพัฒนาแหล่งน้ำ ๒๑๕

ส่วนที่ ๔ ข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒๒๔